

[Marianne Jelved]

Derfor er det vigtigt, at dynamikken ligger i den politiske midte. Nogle må påtage sig opgaven at bryde op i de eksisterende strukturer og systemer, når de er blokerende for de forandringer, der er nødvendige, og samtidig sikre, at samarbejde bliver et middel og ikke et mål i sig selv.

Mit andet budskab i dag er, at den opgave har Det Radikale Venstre haft i lange perioder siden 1905, og den vil vi varetage også fremover med omhu.

I 1982 satte vi os målet i Det Radikale Venstre, at der skulle bringes orden i økonomien. Æren er naturligvis ikke vores alene. Arbejdet er sket i et samarbejde mellem flere partier, og uden det samarbejde var det ikke lykkedes, og det er lykkedes. Økonomien i forhold til udlandet er på ret køl, den er stærk, men ikke nødvendigvis robust. Derfor skal der stadig væk tages vare på den; det er det, vi kalder den økonomiske ansvarlighed. Det har kostet slid, det har haft politiske omkostninger; det bærer vi.

Det er klart, at orden i økonomien er forudsætningen for, at vi kan have et velfærdssamfund. Men en ordentlig økonomi er ikke nok i sig selv, og vi står over for utrolig store opgaver for at løse arbejdsløsheden. De ændrede vilkår skaber nogle problemer og dermed behov for forandringer og ikke mindst behov for nytænkning. Nytænkning kan have ringe kår og derfor kræve politisk stædighed for til sidst at blive anerkendt af de fleste. Jeg tillader mig at komme med et par eksempler.

10-punkts-programmet blev vedtaget af Folketinget i 1984. Den parlamentariske situation var således, at et flertal kunne etableres – ikke med glæde, men fordi Det Radikale Venstre brugte sin midterposition. Andre partier stemte imod. Jeg skal bare minde om, at folkeoplysningsloven er en følge af 10-punkts-programmet; 7 partier står bag.

Voksenuddannelsesstøtten, eller VUS, var også en del af dette forsøgs- og udviklingsarbejde fra 1984. Nu er VUS blevet gjort permanent med aktiveringsforliget, og 7 partier står bag. Det er vi glade for i Det Radikale Venstre, men det er endnu vigtigere, at tusindvis af mennesker i dette land er glade for det. VUS har vist sin berettigelse som det bedste system til dato for uddannelse og jobrotation af den voksne erhvervsaktive befolkning. Vi er også

meget glade for, at det i sidste fase med en forhandlingsvenlig regering lykkedes at få fastholdt kombinationen VUS og ATB både i den private og offentlige sektor. Det havde vi ikke klaret alene; samarbejdet mellem 7 partier var midlet.

Aktiveringsforliget var heller ikke blevet til noget uden samarbejde. Forliget udmærker sig ved at være utraditionelle forsøg og nye muligheder for at prøve at gøre passive midler aktive. Det er nytænkning, fordi vi skal finde nye måder at løse ledigheden på. Kommunerne får her nye muligheder for at bringe flere i arbejde og for at løse serviceopgaver, der formentlig i nogle kommuner alligevel skulle løses. Men muligheden er tidsbegrænset til januar 1994; sådan er aftalen. Men det er også klart – og det ved alle de 7 partier, der står bag den del af aftalen – at disse forlig er ikke nok; der skal meget mere til.

Og det skal være mit tredje budskab i dag. Det Radikale Venstre har sat sig et nyt mål. Alle børn og unge skal have en god start. Vi vil simpelt hen ikke acceptere, at en tredjedel af en ungdomsårgang lades i stikken uden muligheder for en god start. Den diskussion er nu foregået i årtier, første gang løftet af Kristen Helveg Petersen for snart 30 år siden. Vi vil have et anstændigt samfund uden udsigtsløse sidespor, men med valgmuligheder for den enkelte. Det er klart, at det også kræver nytænkning og forandringer. Midlerne er en folkeskole for alle børn. Ingen børn må sorteres fra i folkeskolen.

Det kræver nye uddannelsesmuligheder for unge, den tredje ungdomsuddannelse. Det kræver en arbejdsmarkedsreform, der skaber mere fleksibilitet, og som tilgodeser den enkeltes behov. Det kræver en socialreform, som giver reel hjælp til selvhjælp, og det kræver en skattereform, der er retfærdig og enkel. Det er klart, at disse samlede reformer ikke skal ændre den enkelte lønmodtagers samlede økonomiske situation.

Disse elementer er nødvendige, hvis vi reelt mener, at alle mennesker i vores samfund skal have muligheder. Jeg citerer fra Socialkommissionens sidste udgivelse, det er et ungt menneske, der siger det: Vi har bare et ønske om »at få lov at være med i samfundet«. Det er vores hovedmål i 1990'erne: Alle skal have lov til at være med i samfundet.